

Nr 388.

Godkänd av första kammaren den 3 juni 1937.

Godkänd av andra kammaren den 4 juni 1937.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående främjande av planmässigt sparande samt inrättande av en statens bosättningslånefond m. m.

(Statsutskottets utlåtande nr 163.)

Till KONUNGEN.

I propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1937/1938 har Kungl. Maj:t (punkterna 26—28 av det vid propositionen under femte huvudtiteln fogade utdraget av statsrådsprotokollet över socialärenden) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1937/1938 beräkna dels till Bosättningslånenämnder och ordsombud m. m. ett förslagsanslag av 20,000 kronor, dels till Ersättningar till postverket för dess bestyr med statens bosättningslån ett förslagsanslag av 15,000 kronor, dels ock till Bidrag till propaganda för planmässigt sparande ett anslag av 10,000 kronor.

I statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t vidare (punkt 6 av det propositionen under rubrik »Utgifter för kapitalökning. Bil. 4» fogade utdraget av statsrådsprotokollet över socialärenden) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, såsom kapital för Statens bosättningslånefond för budgetåret 1937/1938 beräkna ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i en den 15 januari 1937 dagtecknad proposition, nr 41, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen att

1:o anvisa

dels till Bosättningslånenämnder och ordsombud m. m. för budgetåret 1937/1938 ett förslagsanslag av 30,000 kronor;

dels till Ersättning åt postverket för dess bestyr med statens bosättningslån för samma budgetår ett förslagsanslag av 12,000 kronor;

dels ock till Bidrag till propaganda för planmässigt sparande för samma budgetår ett anslag av 10,000 kronor;

2:o dels besluta, att en statlig utlåningsfond, benämnd Statens bosättningslånefond, skall inrättas;

dels medgiva, att lån ur nämnda fond må utlämnas i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som av föredragande departementschefen förordats;

dels ock såsom kapital för fonden anvisa för budgetåret 1937/1938 under Utgifter för kapitalökning rubriken »Statens utlåningsfonder» ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor, därav 1,500,000 kronor att utgå av låne-medel.

Kungl. Maj:ts förslag om anslag å 10,000 kronor till sparpropaganda har riksdagen ansett sig böra bifalla.

Förevarande proposition innefattar dessutom ett på framställning från be-folkningskommissionen grundat förslag, avseende att för trolovade eller äkta makar öppna möjlighet att utan sådan lånesäkerhet, som eljest vanligen kräves, erhålla statliga amorteringslån å högst 1,000 kronor för inköp av möbler och andra bosättningsföremål, vilkas anskaffning föranledes av äk-tenskapets ingående.

Riksdagen finner den föreslagna anordningen lämplig som ett led i strävanden att underlätta familjebildningen. Överhuvud har förslaget, sådant det-samma föreligger utformat i ett propositionen bifogat författningsutkast, ej givit anledning till någon erinran eller något särskilt uttalande från riksdagens sida annat än i följande hänseenden.

Vid ärendets behandling inom riksdagen har ifrågasatts lämpligheten av att skapa en organisation av den omfattning Kungl. Maj:t föreslagit för ifrå-gavarande låneverksamhet, i varje fall redan från dess början. Därvid har syftats på den i 2 § av författningsutkastet föreslagna bosättningslånenämnden, vars ordförande och suppleant för denne skulle utses av Kungl. Maj:t, medan ledamöter och suppleanter skulle utses av landstinget eller, vad be-träffar stad, som ej deltagar i landsting, av stadsfullmäktige.

Om låneverksamheten i stället förlades till riksbanken, kunde styrelserna vid riksbankens huvudkontor och avdelningskontor fylla uppgiften som bo-sättningslånenämnd. Det kan visserligen mot en sådan anordning anmärkas, att en nämnd, utsedd på det sätt Kungl. Maj:t föreslagit, kunde äga större förutsättningar än riksbankens lokalstyrelser att omhänderhava en verk-samhet av ifrågavarande beskaffenhet. Emellertid ligger det i sakens natur att, hur än en sådan nämnd sammansättes, måste dess personkännedom vara begränsad och ortsombuden komma att få ett avsevärt inflytande i fråga om vilka som skola tilldelas bosättningslån.

Riksdagen, som för egen del icke velat taga definitiv ståndpunkt till det sålunda framförda förslaget, anser, att Kungl. Maj:t bör ägna detsamma upp-märksamhet och, om det befinner acceptabelt, vidtaga härav föranledda ju-steringar i författningsutkastet. För sådant fall må ock erforderlig del av an-slaget å 12,000 kronor för ersättning åt postverket disponeras för utbetalning till riksbanken av gottgörelse för dess bestyr med bosättningslånen.

Enligt 3 § skulle, där ej kommunen utser annat ortsombud, ordförande i drätselkammare eller kommunalnämnd tjänstgöra som sådant ombud. Det synes riksdagen lämpligt att denna paragraf erhåller sådan formulering att ortsombud alltid förutsättes skola utses genom särskilt val av kommun eller, därest kommun så beslutar, genom val av drätselkammare eller kommunal-nämnd.

Med avseende å de i 5 § uppställda olika betingelserna för låns erhållande vill riksdagen framhålla, att sparviljan torde kunna anses ådagalagd icke blott genom företeende av sparbanksbok eller dylikt bevis från bank utan också på annat sätt exempelvis genom att sökandena styrka sig äga tillgodohavanden i egnahemsföretag eller kooperativ förening.

Med bifall till förevarande proposition har riksdagen *dels* till bidrag till *propaganda för planmässigt sparande* för budgetåret 1937/1938 under femte huvudtiteln anvisat ett anslag av 10,000 kronor; *dels* till *Bosättningslånenämnder och ortsombud m. m.* för budgetåret 1937/1938 under femte huvudtiteln anvisat ett förslagsanslag av 30,000 kronor, *dels* till *Ersättning för bestyr med statens bosättningslån* för samma budgetår under femte huvudtiteln anvisat ett förslagsanslag av 12,000 kronor, *dels* beslutat, att en statlig utlåningsfond, benämnd *Statens bosättningslånefond*, skall inrättas, *dels* medgivit, att lån ur nämnda fond må utlämnas i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder som av departementschefen förordats, *dels* ock såsom kapital för fonden anvisat för budgetåret 1937/1938 under Utgifter för kapitalökning rubriken »Statens utlåningsfonder» ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor, därav 1,500,000 kronor att utgå av lånemedel.

Stockholm den 4 juni 1937.

Med undersätlig vördnad.

Nr 389.

Godkänd av första kammaren den 4 juni 1937.

Godkänd av andra kammaren den 4 juni 1937.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till länsstyrelserna för budgetåret 1937/1938 jämte i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 162.)

Till KONUNGEN.

I propositionen, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1937/1938 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln, innefattande anslagen till socialdepartementet, föreslagit riksdagen (punkt 146) att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Länsstyrelserna: Avlöningar för budgetåret 1937/1938 beräkna ett förslagsanslag av 5,500,000 kronor.